

Låt inte datacenter tränga undan svensk basindustri

Dagens Industri den 10 februari 2026

Många företag, myndigheter och privatpersoner behöver lagra och bearbeta känslig data, exempelvis med hjälp av AI. AI-utvecklingen innebär att det behövs fler datacenter. Idealet är datacenter drivna av aktörer som Sverige och Europa kan lita på även i krislägen. Relationen till USA har försämrats, och tillgången på pålitliga leverantörer av digitala tjänster har därmed minskat. Nu efterfrågas allt fler europeiskt kontrollerade datacenter.

Elförbrukningen i Sveriges befintliga datacenter svarar ungefär mot hälften av den årliga produktionen i en större kärnkraftsreaktor. Svenska kraftnät rapporterade i slutet av 2025 att datorhallar med en maxeffekt motsvarande produktionskapaciteten i fem kärnkraftsreaktorer har ansökt om tillstånd att ansluta sig till Sveriges elnät. Flera av dessa projekt är preliminära och kommer inte förverkligas, men datorhallarnas elförbrukning kan ändå mångdubblas inom några år, innan 2030.

Datacenter är så kapitalintensiva att elkostnaden utgör en relativt liten del av deras totala utgifter. De kan därmed bära ett betydligt högre elpris än vad många industriföretag klarar av.

Utbyggnaden kan alltså fortsätta även om elen skulle bli dyr, vilket riskerar att driva upp elpriset ytterligare. Detta sker utan att särskilt många svenska jobb skapas. Investeringen består huvudsakligen av importerade datorkomponenter och det behövs inte särskilt många anställda till att driva ett datacenter.

Det är särskilt södra Sverige, där det inte finns något påtagligt elöverskott, som kan drabbas av höga elpriser. Datacenter förläggs dessutom helst till södra Sverige, där bredbandsinfrastrukturen är bäst utbyggd. Billig el är särskilt viktig för vår basindustri. Om delar av den konkurreras ut skulle det leda till en kraftig ökning av arbetslösheten. Dessutom är basindustrin viktig för Sveriges och Europas självförsörjning.

I USA pågår redan en kraftig utbyggnad av datorhallarna. Trump-administrationen planerar att vidta snabba åtgärder för att dämpa elprisökningen, bland annat genom att uppmuntra datacenter att själva bekosta ny elproduktion.

Även Sveriges regering bör vidta en rad åtgärder för att underlätta utbyggnaden av datorhallarna. För det första bör bredbandsnätet till och inom Norrland förstärkas, så att det blir möjligt att bygga fler datacenter där. Vidare bör datacenter i södra Sverige åläggas att ingå långsiktiga elköpsavtal (PPA) med ny (osubventionerad) elproduktion. En samtidig ökning av elproduktion och elförbrukning förhindrar att utbyggnaden av datacenter driver upp elpriserna. Dessutom slipper skattebetalare och övriga elkunder subventionera den el som förbrukas i datorhallarna.

För att få fram mer el på kort tid behöver den lokala acceptansen för ny elproduktion öka. Därför förordar jag att vindkraftsägare ska kompensera närboende för de störningar verken medför. Det kan minska det lokala motståndet.

Regeringen bör också se över tillstånden för den havsbaserade vindkraft som försvaret stoppade under hösten 2024. En pålitlig digital infrastruktur förbättrar vår försvars- och självförsörjningsförmåga. I likhet med andra Östersjöländer bör Sverige söka kompromisser som gör det möjligt att i större utsträckning bygga ut havsbaserad vindkraft.

Det är även viktigt att elnätet förstärks snabbt så att ny elförbrukning och ny produktion kan anslutas i tid. Svenska kraftnät satsar mycket, men kan behöva prioritera om och lägga större vikt vid nätförstärkningar som kan genomföras före 2030. Regeringen bör också höja ersättningen till dem som påverkas av nya kraftledningar, vilket kan förkorta tillståndsprocesserna.

Sammanfattningsvis kräver AI-utvecklingen och det förändrade omvärldsläget att Sverige snabbt får på plats en ny politik som möjliggör fler datacenter – utan att vältra över kostnaderna på övriga elkunder och skattebetalare. Staten bör också skapa förutsättningar för en snabb och kostnadseffektiv utbyggnad av ny elproduktion, stärka el- och bredbandsnäten samt säkerställa skälig kompensation till närboende som påverkas av utbyggnaden.

Pär Holmberg